

ons land bezoekt om weer tegen September te verdwijnen. Over deze laatste vondsten, zie *De Levende Natuur*, afl. VII, blz. 163 en 165.

Van tijd tot tijd konden we een groote troep meeuwen slechts op geruimen afstand waarnemen. Soms was een gedeelte van het strand er geheel mede bedekt en konden we de exemplaren, die daar voortdurend tusschen aangespoeld vuil, voedsel zochten, makkelijk observeeren. Het bleken drie-teenige meeuwen, kapmeeuwen en kleine zeemeeuwen te zijn, waartusschen de enkele volwassen mantelmeeuwen groot afstaken. Altijd waren er talrijke bonte kraaien bij tegenwoordig, die zich niet het minst van de daar liggende lekkernijen te goed deden. Ook op de golven bemerkten we koppels meeuwen, die gezellig bijeen met de golven op en neer deinden. Ook hier staken de mantelmeeuwen en zilvermeeuwen, met hunne donkere en blauw-achtig-grijze bovendeelen groot af bij hun kleinere soortgenooten.

Onder het voortwandelen vloog plotseling dicht bij ons, meer aan den duinkant een groote meeuw met loome slagen op. Doordat zij tusschen allerlei aangespoeld vuil verscholen zat, had geen van ons dit exemplaar zoo spoedig opgemerkt. Het scheen ons een reeds aangeschoten exemplaar te zijn, daar het dier zich zeer gebrekkig voort bewoog en een zijner pooten bij het vliegen loodrecht omlaag gericht was. De vogel hield gelukkig het strand en streek tusschen een massa aangespoeld zeewier neer. Door behoedzaam nabij te sluipen, konden we haar tot zeer dicht naderen en scheen zij ons een jonge mantelmeeuw te zijn. Daar ik met deze vogel gaarne mijn collectie wilde verrijken, schoten we haar bij het opvliegen neer.

Onze onderstelling bleek waarheid te zijn, daar de jonge mantelmeeuw zich spoedig laat herkennen aan grootte en flink gebouwde snavel, terwijl tal van donkerbruine vlekken op het jeugdkleed wijzen. Bij de oude exemplaren, die wij te zien kregen, waren bovendeelen en vleugels zeer donker getint.

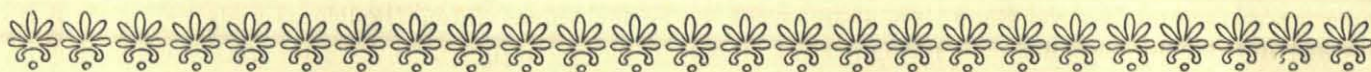
Eigenaardig was het feit, dat zich ook hier vertoonde, dat zoodra een meeuwsoort neergeschoten is, talrijke andere meeuwen om en bij het gedooide voorwerp rondvliegen, wellicht met boosaardige bedoelingen om hun gevelden makker zoo spoedig mogelijk op te peuzelen.

Iets verder bemerkten we aan den duinkant een kleine koppel vogels, die ons al dadelijk aan leeuweriken of gorzen deed denken. Met welke soort we hier te doen hadden, konden we nog niet zoo spoedig uitmaken. Later bleken het ons boomleeuweriken te zijn, een soort, die nu niet zoo algemeen voorkomt en aan onze kust zich dus des winters in getale vertoont. Iets verder zagen we een tweede koppel dezer vogels maar tevens bemerkten we Zandvoort reeds duidelijk voor ons en zoude onze tocht spoedig een einde nemen. Ook was het te duister geworden om verdere waarnemingen te verrichten en we konden dan ook over onze wandeling tevreden zijn. Ik kan een ieder, die zich op ornithologisch gebied beweegt, een dergelijk tochtje langs het strand aanbevelen, vooral na stormachtige dagen. Het is vooral dan ter aansporing, dat ik dit stukje aan *De Levende Natuur* heb ingezonden.

Ten slotte nogmaals mijn welgemeenden dank aan de heeren L. Steenhuizen en Fischer, aan wier bijzijn het te danken is, dat weinig onopgemerkt bleef.

Utrecht, 1901.

H. W. KLERK DE REUS.

Maagonderzoek op Roofvogels in 1901.

(Vervolg van bladz. 244 in Deel V.)

In het jaar 1901 zijn mij weder de uitkomsten bekend geworden van eenige onderzoekingen betreffende den inhoud van krop en maag van roofvogels. Veel is het niet, maar als vervolg op vroeger door mij ter zake gedane mededeelingen, wil ik deze uitkomsten toch vermelden.

Falco subbuteo (L.) Boomvalk.

Eén stuk, waarvan mij noch datum noch vangplaats is opgegeven.

Had in de maag een vinkachtigen vogel.

Circus aeruginosus (L.) Bruine kuikendief.

1. Vindplaats en datum ontbreken; in de maag een jong waterhoen.

2. Vindplaats en datum ontbreken; in de maag een waterhoen en een spitsmuis (Sorex).

3. Vindplaats en datum ontbreken; in de maag een niet meer te herkennen vogel, in den krop een kikvorsch.

Buteo buteo (L.). Buizerd.

1. ♂ Delden, 23 Februari. Gevonden 3 spitsmuizen (waarvan 2 in den krop in hun geheel), benevens een haarbal van deze muizen.

2. Sexe? Delden, 16 Maart. Krop en maag ledig.

Archibuteo lagopus (Brünn). Ruigpootbuizerd.

1. ♀ Vogelenzang, 7 Januari. In de maag over-

blijfselen van een haas, o. a. het „pluimpje” in zijn geheel.

2. ♂ Vogelenzang, 10 Maart. Een haarbal en resten van ingewand van een konijn.

Asio otus (L.). Ransuil.

In Maart ontving ik uit 's Gravenhage de mededeeling van den heer J. J. T., dat hij den 28^{en} Februari in een dennenbosch in de duinen ten noorden dier stad een troepje ransuilen had waargenomen, die hun sporen aldaar, op den met dennennaalden bedekten grond, in den vorm van uitgeworpen ballen („Gewolte”) hadden achtergelaten. Het onderzoek dier ballen leerde genoemden heer, dat er wel eenige schedels, wervels en ribben van dieren uit de geslachten *Mus* en *Arvicola* in te vinden waren, maar zeker evenveel vogelschedels. Hij vond drie schedels van Fringilliden, een ondersnavel en een sacrum, bovendien een poot en een ondersnavel van een lijster. Een overwegend aandeel, dat de

knaagdieren en spitsmuizen in de voeding der ransuilen zouden hebben, kon mijn correspondent uit het onderzocht materiaal niet constateeren.

Mogelijk is het niet van belang ontbloot, hierbij tevens te vermelden, wat in Duitschland ten vorigen jare is waargenomen omtrent de voeding van eene oostelijke soort kuikendief, die bij ons te lande tot de zeldzaamheden behoort, althans slechts door één enkel „bewijsstuk,” voor zoover mij bekend, vertegenwoordigd is (collectie Crommelin, Leidsch Museum) nl. *Circus macrurus* (Gmel) de steppenkuikendief. Bedoelde onderzoekingen werden verricht door J. Thienemann, den directeur van het ornithologisch waarnemingsstation te Rossitten, op zestien dier kuikendieven met het resultaat dat steeds muizenoverblijfselen werden gevonden, terwijl slechts bij één voorwerp een vleugel van een leeuwerik en een klein vogelbeentje werden aangetroffen.

Mr. R. Bd. SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.

Doorn, Januari 1902.

Het Insectarium in N. A. M.

Gaarne had ik dezen zomer in *De Levende Natuur* nu en dan eenige mededeelingen over het Insectarium gedaan.

Maar ik had het daarvoor te druk.

„Wegens drukke bezigheden” kan men verschoond blijven van het schrijven van vervelende brieven, kan men bedanken voor de uitnoodiging om een partijtje bij te wonen, waar men zich toch niet zou amuseeren, kan men zich een weinig winstgevend postje van den hals schuiven. „Wegens drukke bezigheden” kan men heel wat op de lange baan schuiven, waar men zich ook om andere redenen liever niet mee bemoeit. Maar waarlijk, lezer, ik had drukke bezigheden, zonder aanhalingsteekentjes.

Wie in zijn vrijen tijd de zorg op zich neemt voor eenige duizenden levende insecten in meer dan vijftig verschillende soorten, heeft werkelijk zijn handen te vol, om er de pen nog bij te nemen.

Als 's avonds de kinderen slapen, heeft moeder haar handen wat minder gebonden. Ze ziet toe, of haar lievelingen wel warm toegedekt in haar bedjes liggen, ze brengt kleertjes in orde en zorgt er voor, dat de kleinen den volgenden morgen alles vinden, wat ze noodig hebben. Maar ze heeft dan toch ook nog wel een oogenblikje over voor iets, wat niet direct haar kinderen raakt.

Mij gaat het als zoo'n moeder. In de wintermaanden rusten de meeste van mijn pleegkinderen. Ik zorg, dat ze het op haar bedjes van mos of zand of dorre blaren het zoo goed mogelijk hebben en

maak alles in gereedheid, om het ze in 't voorjaar bij het ontwaken aan niets te laten ontbreken.

En evenals een moeder niet spoedig is uitgepraat over 't geen ze met haar kinderen heeft ondervonden, vertel ik ook gaarne over mijn ervaringen met insecten. En daar die ervaringen vele zijn, ben ik bij 't mededeelen er van genoodzaakt de beknoptheid in acht te nemen. Gaarne had ik over iedere waarneming in 't bijzonder wat langer uitgeweid, dan ik hier zal doen, maar dan zou ik tegen het voorjaar nog maar aan 't begin van mijn mededeelingen zijn.

Het vlindergeslacht *Vanessa* levert mij steeds een ruimen voorraad materiaal voor 't Insectarium, en hoewel met de tot deze groep behorende vlinders reeds tot in 't oneindige geëxperimenteerd is, geven ze mij toch telkens weer iets nieuws te zien. De rupsen van de meeste soorten zijn gemakkelijk in groot aantal te vinden, de goudglanzende poppen hangen zoo aardig gezellig bijeen en de vlinders zijn zoo mooi en schitterend gekleurd, dat ik steeds een paar insectaria met *Vanessa*'s bewoond heb.

Bijzonder overvloedig was dit jaar *Vanessa polychloros* (de Groote Aurelia). Nu zijn deze vlinders wel ieder jaar een zeer gewone verschijning, maar zoo veel als in dit jaar heb ik ze nog nimmer gezien. De Groote Aurelia heeft in den regel slechts één generatie per jaar en niet zooals wel eens wordt opgegeven twee of drie. De vlinders, die in Juli uit de pop komen, hebben een lang leven: ze overwinteren en worden dus een maand of tien oud.